

Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка
Навчально-науковий інститут історії та соціогуманітарних дисциплін
імені О.М. Лазаревського
Кафедра права, філософії та політології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Протокол №1 від «28» серпня 2021 р.

Завідувач кафедри

проф. Чорний О.О.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ФІНАНСОВЕ ПРАВО»

Галузь знань – 08 - Право

Спеціальність – 081 – Право

Освітній ступінь – бакалавр

Форма навчання – денна

Форма підсумкового контролю – екзамен

2021 – 2022 навчальний рік

Робочу програму розглянуто і схвалено на засіданні кафедри права, філософії та політології

Протокол № 1 від «28» серпня 2021 року.

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: **Шеремет Олег Семенович** – доктор юридичних наук, професор кафедри права, філософії та політології

Мова навчання – українська.

1. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Обсяг навчальної дисципліни (денна форма)
Статус навчальної дисципліни: обов'язкова Рік підготовки: 4 Семестри: 7 Кількість кредитів ECTS: 5	Загальна кількість годин: 150 Шифр та назва спеціальності: 081 «Право» Галузь знань 08 Право Лекції (<i>теоретична підготовка</i>): 36 год. Практичні: 24 год. Самостійна робота: 90 год. Вид контролю: екзамен

Навчальна дисципліна «**Фінансове право**» спрямована на підготовку фахівців у сфері права. Під час вивчення дисципліни «**Фінансове право**» студенти повинні засвоїти загальнонавчальні фінансові постулати, опанувати інструментарій, навчитися самостійно аналізувати його законодавче оформлення, оволодіти навичками практичного застосування фінансово-правових знань, що і становить мету викладання дисципліни.

Головними завданнями курсу є сприяння формуванню у студентів уміння орієнтуватися в системі джерел фінансового права, аналізувати й узагальнювати вивчений матеріал.

Програма навчальної дисципліни «**Фінансове право**» складається з 5-ти змістовних модулів:

Змістовий модуль 1. Економічні та правові основи фінансової діяльності. Фінансово-правові норми.

Змістовий модуль 2. Правовий режим фондів. Податки, податкове право.

Змістовий модуль 3. Правове регулювання сплати податків. Правові основи державних видатків.

Змістовий модуль 4. Правовий режим фінансування. Фінансово-правове регулювання платіжних систем, банківської діяльності в Україні.

Змістовий модуль 5. Фінансово-правове регулювання страхування. Фінансово-правові основи валютного регулювання в Україні. Державна фінансова безпека України.

Метою викладання навчальної дисципліни «Фінансове право» є оволодіння студентами поглибленими знаннями теорії фінансового права і змісту фінансового законодавства, формування у них навиків і умінь їх глибокого осмислення і творчого застосування на практиці.

Завданнями навчальної дисципліни є:

- з'ясувати економічну сутність і правову природу вихідних фінансових і фінансово-правових категорій: фінансів, бюджету, податків, державного кредиту і державного боргу, страхування і державного обов'язкового страхування, грошової, платіжної і банківської систем, безготівкових розрахунків, банківського регулювання, кредиту і банківського кредитування, валютних цінностей і валютного регулювання, фінансового контролю;

- вивчити правові економічні та правові основи фінансової діяльності Української держави і місцевих самоврядування, компетенцію органів державної влади і місцевого самоврядування у сфері фінансів;

- визначити поняття, предмет, метод і фінансового права, а також його місце і роль у системі національного права України;

- проаналізувати і вивчити законодавчі та інші нормативно-правові акти, що визначають правові основи конкретних фінансово-правових інститутів;

- дослідити основні проблеми правозастосовчої (судової) практики застосування фінансово-правових норм, що регулюють різноманітні сфери фінансових відносин. Досягнення поставлених завдань дозволить сформувати у студентів систему знань із чинного законодавства України про фінансове право, отримати навички у розв'язанні конкретних професійних завдань, навички щодо здійснення порядку оформлення, зміни та припинення трудових відносин що і є метою цього курсу.

2. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

Студенти повинні сформувати необхідні загальні та професійні компетентності відповідно до вимог освітньої програми:

Програмні результати навчання	
Шифр згідно ОПП	Компетентності
ЗК 1	Здатність до абстрактного мислення аналізу та синтезу
ЗК 2	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях
ЗК 3	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності
ЗК 4	Здатність спілкуватися державною мовою як усно так і письмово
ЗК 7	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями
ЗК 10	Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів)
СК 3	Повага до честі і гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх правової природи
СК 7	Здатність застосовувати знання завдань, принципів і доктрин національного права, а також змісту правових інститутів, щонайменше з таких галузей права, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, кримінальне і кримінальне процесуальне право
СК 8	Знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права
СК 9	Знання і розуміння основ правового регулювання обігу публічних грошових коштів
СК 11	Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти
СК 12	Здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції
СК 13	Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності
СК 16	Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення
СК 17	Здатність передбачати можливі негативні наслідки при порушенні прав і свобод фізичних осіб органами публічної адміністрації
СК 18	Здатність здійснювати процесуально-документальне оформлення супроводження розгляду та вирішення господарської або адміністративної справи, іншої юридичної документації

ПРН 2	Здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання
ПРН 3	Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел
ПРН 4	Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми
ПРН 5	Давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю
ПРН 6	Оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи відому проблему
ПРН 7	Складати та узгоджувати план власного дослідження і самостійно збирати матеріали за визначеними джерелами
ПРН 8	Використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин
ПРН 9	Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій
ПРН 10	Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово, правильно вживаючи правничу термінологію
ПРН 11	Володіти базовими навичками риторики
ПРН 12	Доносити до респондента матеріал з певної проблематики доступно і зрозуміло
ПРН 13	Пояснювати характер певних подій та процесів з розумінням професійного та суспільного контексту
ПРН 14	Належно використовувати статистичну інформацію, отриману з першоджерел та вторинних джерел для своєї професійної діяльності
ПРН 17	Працювати в групі, формуючи власний внесок у виконання завдань групи
ПРН 18	Виявляти знання і розуміння основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування національної правової системи
ПРН 19	Демонструвати необхідні знання та розуміння сутності та змісту основних правових інститутів і норм фундаментальних галузей права
ПРН 20	Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів
ПРН 21	Застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки
ПРН 22	Готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях

ПРН 23	Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях
ПРН 24	Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення
ПРН 25	Передбачати можливі негативні наслідки при порушенні прав і свобод фізичних осіб органами публічної адміністрації
ПРН 26	Здійснювати процесуально-документальне оформлення супроводження розгляду та вирішення господарської або адміністративної справи, іншої юридичної документації

Бакалавр повинен знати:

- теорію фінансів і фінансового права, правові фінансової діяльності Української держави і місцевих самоврядувань, компетенцію органів державної влади і місцевого самоврядування у сфері фінансів;

- правові основи конкретних фінансово-правових інститутів.

Бакалавр повинен уміти:

- визначити суть правової проблеми у сфері фінансової діяльності Української держави і місцевих самоврядувань;

- правильно визначити правові основи, які регулюють відповідні фінансові відносини;

- запропонувати шляхи для вирішення проблеми правового регулювання;

- аргументовано висловити свою правову позицію з використанням посилань на нормативні акти, судову практику, матеріали роз'яснювального характеру державних органів; - висловити свої правові аргументи з посиланнями на акти податкового законодавства у науковому рефераті, курсовій або магістерській роботі, у скарзі до відповідного державного органу чи у позовній заяві до суду;

- грамотно застосовувати понятійно-категоріальний апарат, нормативно-правову лексику і спеціальну термінологію з питань фінансового права;

набути навиків:

- визначення регулятивних можливостей та ефективності норм фінансового права; - всебічного і глибокого правового аналізу запропонованих спірних ситуацій;

- вільного володіння і застосування на практиці науковим, нормативним та інтерпретаційним (судовим, роз'яснювальним) матеріалом.

3. КОРОТКИЙ ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ:

Тема 1: Економічні та правові основи фінансової діяльності української держави і місцевих самоврядувань як сфери регулювання фінансовим правом. Фінансова діяльність держави. Повноваження органів законодавчої, виконавчої і судової влади у здійсненні фінансової діяльності. Принципи фінансової діяльності держави. Завдання фінансової діяльності держави. Поняття методів фінансової діяльності держави. Класифікація методів фінансової діяльності держави.

Тема 2: Фінансове право як галузь національного права України, наука і навчальна дисципліна. Поняття, предмет, методи фінансового права. Принципи фінансового права. Місце фінансового права в системі права України. Система та джерела фінансового права. Наука фінансового права: поняття, предмет, функції. Представники науки фінансового права.

Тема 3: Фінансово-правові норми і фінансові правовідносини. Суб'єкти фінансового права. Фінансово-правові норми: поняття, види, структура та форми реалізації. Поняття та склад фінансових правовідносин. Функції фінансового контролю Принципи здійснення фінансового контролю. Суб'єкти та об'єкти фінансового контролю. Правова основа здійснення фінансового контролю.

Тема 4: Бюджетний устрій та побудова бюджетна система України. Міжбюджетні відносини в Україні. Поняття бюджетного устрою та бюджетної системи України, її склад. Принципи побудови бюджетної системи України. Правове регулювання структури бюджетів. Структура державного бюджету. Джерела формування доходів бюджетів. Склад доходів Державного бюджету України та місцевих бюджетів. Бюджетна класифікація. Поняття бюджетної класифікації, її призначення. Склад бюджетної класифікації.

Тема 5: Бюджетний процес. Поняття і зміст бюджетного процесу. Поняття бюджетного процесу. Стадії бюджетного процесу. Порядок складання проекту Державного бюджету України. Роль Президента України в прийнятті Закону про Державний бюджет України.

Тема 6: Правовий режим загальнодержавних та місцевих цільових фондів. Поняття і класифікація цільових фондів коштів. Правовий статус та управління Пенсійним фондом України, Фондом загальнообов'язкового державного соціального страхування України. Правовий статус та управління Фондом загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття. Фонд гарантування вкладів фізичних осіб.

Тема 7: Поняття, правові основи і система публічних (державних і комунальних доходів). Поняття фінансово-правового інституту публічних доходів. Система оподаткування. Поняття, функції та види податків і зборів в Україні. Податкове право, податкові правовідносини. Юридичний склад податку. Правове регулювання загальнодержавних податків і зборів. Правове регулювання місцевих податків. Правове регулювання місцевих зборів.

Тема 8: Податки і податкове право в Україні. Предмет та поняття податкового права. Податкове право в системі галузей права. Правове регулювання податкової системи. Принципи податкового права, їх види та характеристика. Суть податкових правовідносин. Система, об'єкт, зміст податкових правовідносин. Класифікації податків, її ознаки. Необхідність і сутність податків. Історія зародження та становлення податків. Податкова база. Класифікація податків за ознакою органів державної влади, які їх встановлюють: загальнодержавні й місцеві податки. Класифікація податків.

Тема 9: Правові основи адміністрування податків в Україні.

Адміністрування податку на додану вартість в Україні. Процедури адміністрування податку. Облік платників ПДВ. Реєстраційні документи платників податку на додану вартість у фіскальних органах. Види перевірок правильності нарахування податків. Процедура відшкодування ПДВ з бюджету. Перевірка правильності заявлених до відшкодування з бюджету сум ПДВ. Порядок та правильність відшкодування з бюджету сум переплат по ПДВ. Способи відшкодування ПДВ із бюджету. Форми звітності з ПДВ, умови декларування. Пільги по податку на додану вартість.

Тема 10: Правове регулювання сплати непрямих податків в Україні. Поняття непрямого податку, їх переваги та недоліки. Податок на додану вартість та його елементи. Порядок застосування "0" ставки при оподаткуванні ПДВ. Акцизний збір та його елементи. Порядок нарахування та сплати непрямих податків в Україні. Автоматичне відшкодування ПДВ. Поняття податкового кредиту по ПДВ.

Тема 11: Правове регулювання сплати прямих податків в Україні. Історія виникнення та характеристика прямого оподаткування у світі. Податок на прибуток: суб'єкт, об'єкт, ставки, пільги в оподаткуванні прибутку. Податок з власників транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів: суб'єкт, об'єкт, ставки, пільги в оподаткуванні прибутку. Податок на землю: суб'єкт, об'єкт, ставки, пільги в оподаткуванні прибутку.

Тема 12: Неподаткові доходи. Неподаткові доходи. Доходи від операцій з капіталом. Фінансовий моніторинг. Поняття та характеристика неподаткових доходів. Характеристика основних елементів правового механізму неподаткових доходів. Класифікація, характеристика неподаткових доходів. Характеристика видів податків залежно від каналу надходження, від методу стягнення, методу оподаткування.

Тема 13: Правові основи державних видатків. Поняття і види державних видатків. Класифікація державних видатків. Правові режими фінансування видатків. Поняття, класифікація видатків бюджету. Напрями фінансування видатків із державного бюджету. Поняття фінансування державних видатків. Загальні принципи фінансування.

Тема 14: Правовий режим і особливості фінансування окремих галузей народного

господарства. Правовий режим державних та місцевих фондів коштів. Правове регулювання державних доходів. Поняття і система державних доходів, основи правового регулювання державних доходів, податкове право; правовий режим неподаткових платежів (митних та ресурсних) до бюджету. Правові основи державного кредиту. Правове регулювання державних видатків та бюджетного фінансування окремих галузей народного господарства. Правові основи банківської діяльності, грошового обігу, розрахунків та валютних відносин. Джерела фінансового права. Фінансові правовідносини. Зміст фінансового контролю. Види операцій фінансового контролю.

Тема 15: Правовий режим кошторисно-бюджетного фінансування. Порядок кошторисно-бюджетного фінансування. Поняття, структура та значення кошторису. Розпорядники та одержувачі бюджетних коштів. Поняття та принципи кошторисно-бюджетного фінансування.

Тема 16: Правове регулювання грошового обігу в Україні. Поняття грошової системи. Грошова система України та її розвиток у сучасних умовах. Принципи побудови грошової системи, її структура та елементи. Правові основи грошового обігу в Україні. Грошова реформа: поняття, види, етапи проведення. Правила ведення безготівкових розрахунків, касових операцій в Україні. Форми касових документів. Контроль за веденням касових операцій. Порядок проведення ревізії каси та оформлення її результатів.

Тема 17: Фінансово-правове регулювання платіжних систем в Україні. Основні складові та особливості платіжних систем. Суть, значення, загальна концепція і основа діяльності платіжної системи. Організація розрахунків та ризики в платіжних системах. Учасники платіжної системи. Безпека платіжних систем.

Тема 18: Фінансово-правове регулювання банківської діяльності в Україні. Поняття і роль банків у суспільстві. Поняття банківської системи України. Правове регулювання і розвиток банківської системи. Поняття та суть банківської діяльності. Види діяльності банку. Визначення, функції та властивості банківській системи. Класифікації банків за різними ознаками. Особливості кооперативного банку. Внутрішні та зовнішні фактори розвитку банківської системи.

Тема 19: Фінансово-правове регулювання страхування в Україні. Правові основи страхування. Поняття страхування, його риси, сутність і функції. Історія виникнення і розвитку страхової справи у світі. Структура національного страхового ринку. Страхова компанія. Основні галузі і види страхування. Майнове страхування. Особисте страхування. Соціальне страхування. Страхування цивільної відповідальності. Страхування підприємницьких ризиків. Співстрахування та перестрахування. Добровільне та обов'язкове страхування. Класифікація фінансово-правових взаємовідносин у сфері страхування. Зміст та особливі умови договору страхування. Організація нагляду та контролю за страховою діяльністю в Україні

Тема 20: Фінансово-правові основи валютного регулювання в Україні. Правові основи валютного регулювання та контролю. Поняття валюти та валютних цінностей. Поняття валютної операції. Правовий режим валютних операцій. Ліцензування валютних операцій комерційних банків. Порядок надання ліцензій на здійснення операцій з валютними цінностями, їх види. Загальні положення про розрахунки в іноземній валюті на території України. Правила здійснення операцій з купівлі та продажу іноземної валюти готівкою. Валютний контроль та органи, що його здійснюють.

Тема 21: Державна фінансова безпека України і державна фінансова дисципліна. Державна фінансова безпека та державна фінансова дисципліна. Механізм та системи забезпечення фінансової безпеки держави. Основи організації фінансової дисципліни. Фінансовий контроль в усіх сферах. Фінансова безпека, концепція, критерії, рівні та методи. Основні складові фінансової безпеки держави, механізм та системи її забезпечення. Бюджетний податковий, борговий грошово-кредитний, валютний, фондовий і страховий ринок, банківський, інвестиційний, ресурсний, демографічний, екологічний, політичний, соціальний, продовольчий, енергетичний, інформаційний, кримінальний та інші.

Тема 22: Фінансовий контроль в Україні. Поняття, об'єкт, принципи, сутність та функції фінансового контролю. Види фінансового контролю. Методи фінансового контролю. Органи фінансового контролю України, їх повноваження. Основні повноваження органів фінансового контролю загальної компетенції та спеціальної компетенції. Аудиторський контроль. Система органів фінансового контролю зарубіжних країн.

Тема 23: Відповідальність за порушення валютного законодавства. Відповідальність за

порушення валютного законодавства відповідно до Декрету Кабінету Міністрів України “Про систему валютного регулювання і валютного контролю” та Закону України “Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті”. Відповідальність за порушення валютного законодавства відповідно до Положення про валютний контроль. Відповідальність за порушення порядку одержання резидентами кредитів, позик в іноземній валюті від нерезидентів.

Тема 24: Повноваження державних органів у сфері валютного контролю. Повноваження Національного банку України у сфері валютного контролю. Роль Рахункової палати, Кабінету Міністрів України, Міністерства фінансів України, органів пробірного контролю у валютному регулюванні. Функції інших державних органів у сфері валютного контролю (Державної податкової адміністрації України, Міністерства зв'язку України, Державної митної служби України).

4. ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ:

Тематичний план.

Назва теми	Всього годин	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
Тема 1. Економічні та правові основи фінансової діяльності української держави і місцевих самоврядувань як сфери регулювання фінансовим правом.	7	1	1	4
Тема 2. Фінансове право як галузь національного права України, наука і навчальна дисципліна.	7	1	1	4
Тема 3. Фінансово-правові норми і фінансові правовідносини. Суб'єкти фінансового права.	7	1	1	4
Тема 4. Бюджетний устрій та побудова бюджетна система України. Міжбюджетні відносини в Україні.	7	1	1	4
Тема 5. Бюджетний процес.	6	1	1	4
Тема 6. Правовий режим загальнодержавних та місцевих цільових фондів.	6	1	1	4
Тема 7. Поняття, правові основи і система публічних (державних і комунальних доходів).	6	1	1	4
Тема 8. Податки і податкове право в Україні	6	1	1	4
Тема 9. Правові основи адміністрування податків в Україні.	6	1	1	4
Тема 10. Правове регулювання сплати непрямих податків в Україні.	6	1	1	4
Тема 11: Правове регулювання сплати прямих податків в Україні.	6	1	1	4
Тема 12: Неподаткові доходи.	6	1	1	4
Тема 13: Правові основи державних	7	2	1	4

видатків.				
Тема 14: Правовий режим і особливості фінансування окремих галузей народного господарства.	7	2	1	4
Тема 15: Правовий режим кошторисно бюджетного фінансування	7	2	1	4
Тема 16: Правове регулювання грошового обігу в Україні	7	2	1	4
Тема 17: Фінансово-правове регулювання платіжних систем в Україні	7	2	1	4
Тема 18: Фінансово-правове регулювання банківської діяльності в Україні	7	2	1	4
Тема 19: Фінансово-правове регулювання страхування в Україні	7	2	1	4
Тема 20: Фінансово-правові основи валютного регулювання в Україні	7	2	1	4
Тема 21: Державна фінансова безпека України і державна фінансова дисципліна.	7	2	1	4
Тема 22: Фінансовий контроль в Україні.	7	2	1	4
Тема 23. Відповідальність за порушення валютного законодавства	7	2	2	3
Тема 24. Повноваження державних органів у сфері валютного контролю	5	2	-	3
Усього годин	150	36	24	90

5. ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ:

Тематика практичних занять.

Семінар 1.

Тема 1: Економічні та правові основи фінансової діяльності української держави і місцевих самоврядувань як сфери регулювання фінансовим правом.

1. Фінансова діяльність держави.
2. Повноваження органів законодавчої, виконавчої і судової влади у здійсненні фінансової діяльності.
3. Принципи фінансової діяльності держави.
4. Завдання фінансової діяльності держави.
5. Поняття методів фінансової діяльності держави. Класифікація методів фінансової діяльності держави.

Тема 2: Фінансове право як галузь національного права України, наука і навчальна дисципліна.

1. Поняття, предмет, методи фінансового права.
2. Принципи фінансового права.
3. Місце фінансового права в системі права України.
4. Система та джерела фінансового права.
5. Наука фінансового права: поняття, предмет, функції.
6. Представники науки фінансового права.

Семінар 2.

Тема 3: Фінансово-правові норми і фінансові правовідносини. Суб'єкти фінансового права.

1. Фінансово-правові норми: поняття, види, структура та форми реалізації.
2. Поняття та склад фінансових правовідносин.
3. Функції фінансового контролю.
4. Принципи здійснення фінансового контролю.
5. Суб'єкти та об'єкти фінансового контролю.
6. Правова основа здійснення фінансового контролю.

Тема 4: Бюджетний устрій та побудова бюджетна система України. Міжбюджетні відносини в Україні.

1. Поняття бюджетного устрою та бюджетної системи України, її склад.
2. Принципи побудови бюджетної системи України.
3. Правове регулювання структури бюджетів.
4. Структура державного бюджету.
5. Джерела формування доходів бюджетів.
6. Склад доходів Державного бюджету України та місцевих бюджетів.
7. Бюджетна класифікація.
8. Поняття бюджетної класифікації, її призначення. Склад бюджетної класифікації.

Семінар 3.

Тема 5: Бюджетний процес.

1. Поняття і зміст бюджетного процесу.
2. Поняття бюджетного процесу. Стадії бюджетного процесу.
3. Порядок складання проекту Державного бюджету України.
4. Роль Президента України в прийнятті Закону про Державний бюджет України.

Тема 6: Правовий режим загальнодержавних та місцевих цільових фондів.

1. Поняття і класифікація цільових фондів коштів.
2. Правовий статус та управління Пенсійним фондом України, Фондом загальнообов'язкового державного соціального страхування України.
3. Правовий статус та управління Фондом загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття. Фонд гарантування вкладів фізичних осіб.

Семінар 4.

Тема 7: Поняття, правові основи і система публічних (державних і комунальних доходів).

1. Поняття фінансово-правового інституту публічних доходів.
2. Система оподаткування.
3. Поняття, функції та види податків і зборів в Україні.
4. Податкове право, податкові правовідносини.
5. Юридичний склад податку.
6. Правове регулювання загальнодержавних податків і зборів.
7. Правове регулювання місцевих податків. Правове регулювання місцевих зборів.

Тема 8: Податки і податкове право в Україні.

1. Предмет та поняття податкового права.
2. Податкове право в системі галузей права.
3. Правове регулювання податкової системи.
4. Принципи податкового права, їх види та характеристика.
5. Суть податкових правовідносин. Система, об'єкт, зміст податкових правовідносин.

6. Класифікації податків, її ознаки. Необхідність і сутність податків.
7. Податкова база.
8. Класифікація податків за ознакою органів державної влади, які їх встановлюють: загальнодержавні й місцеві податки.

Семінар 5.

Тема 9: Правові основи адміністрування податків в Україні.

1. Адміністрування податку на додану вартість в Україні.
2. Процедури адміністрування податку. Облік платників ПДВ.
3. Реєстраційні документи платників податку на додану вартість у фіскальних органах.
4. Види перевірок правильності нарахування податків.
5. Процедура відшкодування ПДВ з бюджету.
6. Перевірка правильності заявлених до відшкодування з бюджету сум ПДВ.
7. Порядок та правильність відшкодування з бюджету сум переплат по ПДВ.
8. Способи відшкодування ПДВ із бюджету.
9. Форми звітності з ПДВ, умови декларування.
10. Пільги по податку на додану вартість.

Тема 10: Правове регулювання сплати непрямих податків в Україні.

1. Поняття непрямого податку, їх переваги та недоліки.
2. Податок на додану вартість та його елементи.
3. Порядок застосування “0” ставки при оподаткуванні ПДВ.
4. Акцизний збір та його елементи.
5. Порядок нарахування та сплати непрямих податків в Україні.
6. Автоматичне відшкодування ПДВ.
7. Поняття податкового кредиту по ПДВ.

Семінар 6.

Тема 11: Правове регулювання сплати прямих податків в Україні.

1. Історія виникнення та характеристика прямого оподаткування у світі.
2. Податок на прибуток: суб'єкт, об'єкт, ставки, пільги в оподаткуванні прибутку.
3. Податок з власників транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів: суб'єкт, об'єкт, ставки, пільги в оподаткуванні прибутку.
4. Податок на землю: суб'єкт, об'єкт, ставки, пільги в оподаткуванні прибутку.

Тема 12: Неподаткові доходи.

1. Неподаткові доходи.
2. Доходи від операцій з капіталом. Фінансовий моніторинг.
3. Поняття та характеристика неподаткових доходів.
4. Характеристика основних елементів правового механізму неподаткових доходів.
5. Класифікація, характеристика неподаткових доходів.
6. Характеристика видів податків залежно від каналу надходження, від методу стягнення, методу оподаткування.

Семінар 7.

Тема 13: Правові основи державних видатків.

1. Поняття і види державних видатків.
2. Класифікація державних видатків.
3. Правові режими фінансування видатків.
4. Поняття, класифікація видатків бюджету.
5. Напрями фінансування видатків із державного бюджету.
6. Поняття фінансування державних видатків. Загальні принципи фінансування.

Тема 14: Правовий режим і особливості фінансування окремих галузей народного господарства.

1. Правовий режим державних та місцевих фондів коштів.

2. Правове регулювання державних доходів.
3. Поняття і система державних доходів, основи правового регулювання державних доходів, податкове право; правовий режим неподаткових платежів (митних та ресурсних) до бюджету.
4. Правові основи державного кредиту.
5. Правове регулювання державних видатків та бюджетного фінансування окремих галузей народного господарства.
6. Правові основи банківської діяльності, грошового обігу, розрахунків та валютних відносин. Джерела фінансового права. Фінансові правовідносини.
7. Зміст фінансового контролю. Види операцій фінансового контролю.

Семінар 8.

Тема 15: Правовий режим кошторисно-бюджетного фінансування.

1. Порядок кошторисно-бюджетного фінансування.
2. Поняття, структура та значення кошторису.
3. Розпорядники та одержувачі бюджетних коштів.
4. Поняття та принципи кошторисно-бюджетного фінансування.

Тема 16: Правове регулювання грошового обігу в Україні.

1. Поняття грошової системи. Грошова система України та її розвиток у сучасних умовах.
2. Принципи побудови грошової системи, її структура та елементи.
3. Правові основи грошового обігу в Україні.
4. Грошова реформа: поняття, види, етапи проведення.
5. Правила ведення безготівкових розрахунків, касових операцій в Україні.
6. Форми касових документів.
7. Контроль за веденням касових операцій.
8. Порядок проведення ревізії каси та оформлення її результатів.

Семінар 9.

Тема 17: Фінансово-правове регулювання платіжних систем в Україн.

1. Основні складові та особливості платіжних систем.
2. Суть, значення, загальна концепція і основа діяльності платіжної системи.
3. Організація розрахунків та ризики в платіжних системах.
4. Учасники платіжної системи.
5. Безпека платіжних систем.

Тема 18: Фінансово-правове регулювання банківської діяльності в Україні.

1. Поняття і роль банків у суспільстві. Поняття банківської системи України.
2. Правове регулювання і розвиток банківської системи.
3. Поняття та суть банківської діяльності.
4. Види діяльності банку.
5. Визначення, функції та властивості банківській системи.
6. Класифікації банків за різними ознаками.
7. Особливості кооперативного банку.
8. Внутрішні та зовнішні фактори розвитку банківської системи.

Семінар 10.

Тема 19: Фінансово-правове регулювання страхування в Україні.

1. Правові основи страхування. Поняття страхування, його риси, сутність і функції.
2. Структура національного страхового ринку. Страхова компанія.
3. Основні галузі і види страхування.
4. Майнове страхування. Особисте страхування.
5. Соціальне страхування. Страхування цивільної відповідальності.
6. Страхування підприємницьких ризиків.
7. Співстрахування та перестрахування.

8. Добровільне та обов'язкове страхування.
9. Класифікація фінансово-правових взаємовідносин у сфері страхування.
10. Зміст та особливі умови договору страхування.
11. Організація нагляду та контролю за страховою діяльністю в Україні.

Тема 20: Фінансово-правові основи валютного регулювання в Україні.

1. Правові основи валютного регулювання та контролю.
2. Поняття валюти та валютних цінностей.
3. Поняття валютної операції. Правовий режим валютних операцій.
4. Ліцензування валютних операцій комерційних банків.
5. Порядок надання ліцензій на здійснення операцій з валютними цінностями, їх види.
6. Загальні положення про розрахунки в іноземній валюті на території України.
7. Правила здійснення операцій з купівлі та продажу іноземної валюти готівкою.
8. Валютний контроль та органи, що його здійснюють.

Семінар 11.

Тема 21: Державна фінансова безпека України і державна фінансова дисципліна.

1. Державна фінансова безпека та державна фінансова дисципліна.
2. Механізм та системи забезпечення фінансової безпеки держави.
3. Основи організації фінансової дисципліни.
4. Фінансовий контроль в усіх сферах.
5. Фінансова безпека, концепція, критерії, рівні та методи.
6. Основні складові фінансової безпеки держави, механізм та системи її забезпечення.
7. Бюджетний податковий, борговий грошово-кредитний, валютний, фондовий і страховий ринок, банківський, інвестиційний, ресурсний, демографічний, екологічний, політичний, соціальний, продовольчий, енергетичний, інформаційний, кримінальний та інші.

Тема 22: Фінансовий контроль в Україні.

1. Поняття, об'єкт, принципи, сутність та функції фінансового контролю.
2. Види фінансового контролю.
3. Методи фінансового контролю.
4. Органи фінансового контролю України, їх повноваження.
5. Основні повноваження органів фінансового контролю загальної компетенції та спеціальної компетенції. Аудиторський контроль.
6. Система органів фінансового контролю зарубіжних країн.

Семінар 12.

Тема 23. Відповідальність за порушення валютного законодавства.

1. Відповідальність за порушення валютного законодавства відповідно до Декрету Кабінету Міністрів України "Про систему валютного регулювання і валютного контролю" та Закону України "Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті".
2. Відповідальність за порушення валютного законодавства відповідно до Положення про валютний контроль.
3. Відповідальність за порушення порядку одержання резидентами кредитів, позик в іноземній валюті від нерезидентів.

6. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ:

Студенти виконують реферативні завдання (презентації) або міні-дослідження (есе) з обраної проблематики за погодженням із викладачем.

Теми презентацій (самостійна робота)

1. Економічні та правові основи фінансової діяльності української держави і місцевих самоврядувань як сфери регулювання фінансовим правом.
2. Фінансове право як галузь національного права України, наука і навчальна дисципліна
3. Фінансово-правові норми і фінансові правовідносини. Суб'єкти фінансового права.

4. Бюджетний устрій та побудова бюджетна система України. Міжбюджетні відносини в Україні.
5. Бюджетний процес.
 1. Правовий режим загальнодержавних та місцевих цільових фондів.
 2. Поняття, правові основи і система публічних (державних і комунальних доходів).
 3. Податки і податкове право в Україні
 4. Правові основи адміністрування податків в Україні.
 5. Правове регулювання сплати непрямих податків в Україні.
1. Правове регулювання сплати прямих податків в Україні.
2. Неподаткові доходи
3. Правові основи державних видатків.
4. Правовий режим і особливості фінансування окремих галузей народного господарства
5. Правовий режим кошторисно-бюджетного фінансування
 1. Правовий режим кошторисно-бюджетного фінансування
 2. Правове регулювання грошового обігу в Україні
 3. Фінансово-правове регулювання платіжних систем в Україні
 4. Фінансово-правове регулювання банківської діяльності в Україні
1. Фінансово-правове регулювання страхування в Україні
2. Фінансово-правові основи валютного регулювання в Україні
3. Державна фінансова безпека України і державна фінансова дисципліна.
4. Фінансовий контроль в Україні.

7. ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ

Політика дисципліни та оцінювання

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів:

Рівень теоретичної підготовки студента визначається під час його усної відповіді на теоретичні питання на практичних заняттях, під час складання заліку та оцінюється за такими критеріями:

- відповідність змісту;
- повнота та ґрунтовність викладу;
- доказовість викладу;
- термінологічна коректність.

Студент може отримати **7 балів** (“відмінно”), якщо його відповідь повністю відповідає змісту питань семінарського заняття, усі основні проблеми визначені чітко, розкриті повністю та ґрунтовно; студент демонструє високий рівень доказовості викладу матеріалу з питань, на які відповідає, та може викласти свою точку зору з проблеми, що обговорюється; студент досить вільно й коректно користується юридичною термінологією.

Студент може отримати **5 - 6 бали** (“добре”), якщо його відповідь в основному відповідає змісту питань семінарського заняття, не всі основні проблеми визначені чітко, не розкриті досить повно та ґрунтовно; студент викладає матеріал, в основному аргументуючи методичні положення, та відчуває труднощі у викладенні своєї точки зору щодо низки проблем; студент в основному правильно користується юридичною термінологією, невелика кількість помилок не перешкоджає розумінню змісту викладеного.

Студент може отримати **3 - 4 бали** (“задовільно”), якщо його відповідь лише частково відповідає змісту питання, основні проблеми визначені нечітко, розкриті лише частково і без належної глибини; студент викладає матеріал, майже не аргументуючи методичні положення, та не має своєї точки зору щодо більшості проблем; студент допускає значну кількість термінологічних помилок, що ускладнює розуміння змісту викладеного.

Студент може отримати **1 – 2 бали** (“незадовільно”), якщо його відповідь не відповідає змісту питання, основні проблеми не визначені і не розкриті; доказовість викладу матеріалу і самостійні міркування відсутні; студент майже не користується юридичною термінологією.

Рівень володіння професійно-методичними вміннями визначається під час виконання студентом практичного завдання (аналіз запропонованої практичної ситуації з точки зору

застосування норм права, складання власного варіанту її вирішення) на практичних заняттях, при виконанні завдань самостійної роботи, під час складання заліку (V семестр) та оцінюється за такими критеріями:

·точність та повнота виконання практичного завдання;

·обґрунтованість правового аналізу конкретної теми з точки зору їх відповідності принципам навчання, вимогам поетапного формування навичок і вмінь.

Студент може отримати **5 балів** (“відмінно”) або «зараховано», якщо завдання виконане ним повністю, є комунікативно орієнтованим, відповідає вимогам поетапного формування навичок і вмінь та принципам навчання ІМ, відбиває специфіку навчання правового матеріалу, демонструє володіння студентом юридичною термінологією. За розробку, що в основному відповідає вимогам, виконане повністю, проте має незначні порушення логіки поетапного формування навичок і вмінь, невелику кількість термінологічних помилок, що не перешкоджають розумінню змісту, він може отримати **4 бали** (“добре”) або «зараховано». Практичне завдання, яке виконане частково, має серйозні порушення логіки поетапного формування навичок і вмінь, містить значну кількість помилок, оцінюється **3 балами** (“задовільно”) або «зараховано». Завдання, яке майже чи повністю не відповідає встановленим викладачем вимогам, демонструє недоречне вживання методичних термінів, оцінюється **0-2 балами** (“незадовільно”) або «незараховано».

Студент має право:

- вільно висловлювати свої думки усно або письмово, аргументуючи їх знаннями фінансового права, бюджетної політики, трудового права, освітнього менеджменту, економіки, права тощо;

- вносити пропозиції щодо формування та реалізації власної освітньої траєкторії; активізації власної самостійної пізнавальної діяльності, форм і методів проведення аудиторних занять;

- відпрацьовувати пропущені заняття в установленому порядку;

- отримати індивідуальні консультації у викладача.

Студент зобов'язаний:

- відвідувати заняття всіх видів відповідно до встановленого дирекцією розкладу, запізнення на заняття допускається тільки з поважних причин;

- брати активну участь у роботі під час аудиторних занять, дотримуватися правил етичної поведінки, поважати думки та права інших студентів і викладача;

- виконати індивідуальне завдання;

- самостійну роботу, підготовка якої є обов'язковою умовою допуску до екзамену.

- набрати під час вивчення навчальної дисципліни мінімум 35 балів. Студент, який не підготував самостійну роботу, до екзамену не допускається. **Політика щодо дедлайнів та перескладання.** Пропущені з поважної причини заняття дозволяється відпрацьовувати впродовж **двох тижнів** після завершення дії поважної причини і при наявності документа-підстави (довідки, розпорядження про індивідуальних графік відвідування тощо).

Політика щодо академічної доброчесності. Студенти керуються нормами «Положення про академічну доброчесність здобувачів освіти в національному університеті «Чернігівський колегіум» імені Т.Г.Шевченка» (Наказ Ректора № 383 від 27.12.2019 р. зі змінами і доповненнями від 23.12.2020 (<https://drive.google.com/file/d/1YOj2QK3xW03evO8Tkg1o3ZKUAbBL-VH/view>)). У процесі навчання та при підготовці самостійної роботи, виконанні індивідуальних завдань, забороняються плагіат, фабрикація та фальсифікація результатів, списування, хабарництво.

Політика щодо викладання. Викладання навчальної дисципліни відбувається на засадах студентоцентризму, антропоцентризму, гуманізму, поваги до соціокультурного плюралізму.

8. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ЗА РЕЙТИНГОВОЮ СИСТЕМОЮ:

Назва теми	Всього балів	Практичні заняття	Індивід. заняття	Контрольна робота	Самостійна робота
------------	--------------	-------------------	------------------	-------------------	-------------------

Змістовий модуль I. Економічні та правові основи фінансової діяльності. Фінансово-правові норми.					
Тема 1. Економічні та правові основи фінансової діяльності української держави і місцевих самоврядувань як сфери регулювання фінансовим правом.	3,5	2	0,5	-	1
Тема 2. Фінансове право як галузь національного права України, наука і навчальна дисципліна.	3,5	2	0,5	-	1
Тема 3. Фінансово-правові норми і фінансові правовідносини. Суб'єкти фінансового права.	3,5	2	0,5	-	1

Тема 4. Бюджетний устрій та побудова бюджетна система України. Міжбюджетні відносини в Україні.	3,5	2	0,5	-	1
Тема 5. Бюджетний процес.	3,5	2	0,5	-	1
Разом за змістовним модулем 1	17,5	10	2,5	-	5

Змістовий модуль II. Правовий режим фондів. Податки, податкове право.					
Тема 6. Правовий режим загальнодержавних та місцевих цільових фондів.	3,5	2	0,5	-	1
Тема 7. Поняття, правові основи і система публічних (державних і комунальних доходів).	3	2	0,5	-	0,5
Тема 8. Податки і податкове право в Україні	3	2	0,5	-	0,5
Тема 9. Правові основи адміністрування податків в Україні.	3	2	0,5	-	0,5
Тема 10. Правове регулювання сплати непрямих податків в Україні.	3	2	0,5	-	0,5
Разом за змісовним модулем II	15,5	10	2,5	-	3

Змістовий модуль III. Правове регулювання сплати податків. Правові основи державних видатків.					
Тема 11: Правове регулювання сплати прямих податків в Україні.	3	2	0,5	-	0,5
Тема 12: Неподаткові доходи.	3	2	0,5	-	0,5
Тема 13: Правові основи державних видатків.	3	2	0,5	-	0,5

Тема 14: Правовий режим і особливості фінансування окремих галузей народного господарства.	3	2	0,5	-	0,5
Разом за змістовним модулем III	12	8	2	-	2
Змістовий модуль IV. Правовий режим фінансування. Фінансово-правове регулювання платіжних систем, банківської діяльності в Україні.					
Тема 15: Правовий режим кошторисно-бюджетного фінансування	3	2	0,5	-	0,5
Тема 16: Правове регулювання грошового обігу в Україні	3	2	0,5	-	0,5
Тема 17: Фінансово-правове регулювання платіжних систем в Україні	3	2	0,5	-	0,5
Тема 18: Фінансово-правове регулювання банківської діяльності в Україні	3	2	0,5	-	0,5
Разом за змістовним модулем IV	12	8	2	-	2
Змістовий модуль V. Фінансово-правове регулювання страхування. Фінансово правові основи валютного регулювання в Україні. Державна фінансова безпека України.					
Тема 19: Фінансово-правове регулювання страхування в Україні	3	2	0,5	-	0,5
Тема 20: Фінансово-правові основи валютного регулювання в Україні	3	2	0,5	-	0,5
Тема 21: Державна фінансова безпека України і державна фінансова дисципліна.	3,5	2	0,5	-	1
Тема 22: Фінансовий контроль в Україні.	3,5	2	0,5	-	1
Тема 23. Відповідальність за порушення валютного законодавства	3,5	2	0,5	-	1
Тема 24. Повноваження державних органів у сфері валютного контролю	1,5	-	0,5	-	1
Разом за змістовним модулем V	18	10	3	-	5
Разом за курс	75	46	12	-	17

Види контролю	Кількість	Бали	Загальна кількість балів
Робота на практичному занятті	12	До 4	до 46
Індивідуальне завдання (презентації)	24	До 0,5	до 12
Самостійна робота: вирішення практичних ситуацій; складання процесуальних документів; науковий проект	24	До 1	до 17
Усього			до 75
Екзамен:			до 25
Разом:			до 100

9. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
83-89	B	добре	
75-82	C		
68-74	D	задовільно	
60-67	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ІСПИТУ:

1. Поняття та сутність фінансів
2. Характеристика фінансових ресурсів держави
3. Поняття та склад фінансової системи
4. Поняття публічної фінансової діяльності та принципи її здійснення.
5. Методи здійснення публічної фінансової діяльності
6. Форми здійснення публічної фінансової діяльності
7. Державні органи управління фінансами

8. Поняття, предмет і методи фінансового права
9. Місце фінансового права в системі права України
10. Система фінансового права
11. Джерела фінансового права
12. Фінансово-правові норми: поняття, класифікація
13. Структура фінансово-правової норми
14. Фінансові правовідносини: поняття, підстави виникнення, зміни і припинення
15. Склад фінансових правовідносин
16. Поняття, об'єкт, принципи та функції фінансового контролю в Україні
17. Система органів фінансового контролю України, їх функції
18. Рахункова палата України
19. Державна аудиторська служба України
20. Державна фіскальна служба України
21. Державна казначейська служба України
22. Види фінансового контролю
23. Методи фінансового контролю
24. Бюджетний кодекс України як джерело фінансового права
25. Поняття та суть бюджету.
26. Значення бюджету для функціонування держави
27. Поняття, предмет та джерела бюджетного права
28. Бюджетно-правові норми: поняття і види
29. Бюджетні правовідносини: види, структура та особливості
30. Бюджетна система та бюджетний устрій
31. Принципи побудови бюджетної системи України
32. Бюджетна класифікація України
33. Міжбюджетні відносини в Україні
34. Поняття та стадії бюджетного процесу
35. Порядок складання проекту бюджету
36. Порядок розгляду проекту та прийняття закону про Державний бюджет України (рішення про місцевий бюджет)
37. Виконання бюджету, включаючи внесення змін до закону про Державний бюджет України (рішення про місцевий бюджет)
38. Підготовка та розгляд звіту про виконання бюджету і прийняття рішення щодо нього
39. Правовий інститут публічних доходів держави та органів місцевого самоврядування
40. Податковий кодекс України як джерело фінансового права
41. Поняття податку.
42. Принципи оподаткування
43. Поняття податкового права і податкових правовідносин
44. Юридичний склад податку
45. Податок на прибуток підприємств
46. Податок на доходи фізичних осіб
47. Податок на додану вартість
48. Акцизний податок
49. Екологічний податок
50. Рентна плата
51. Мито
52. Правове регулювання місцевих податків
53. Податок на майно
54. Єдиний податок
55. Правове регулювання місцевих зборів
56. Збір за місця для паркування транспортних засобів
57. Туристичний збір
58. Поняття та особливості правового інституту державного і місцевих запозичень
59. Поняття, завдання і функції страхування

60. Поняття та види державних і місцевих видатків
61. Порядок кошторисно-бюджетного фінансування
62. Фінансово-правовий інститут регулювання банківської діяльності
63. Банківська система України, її функції
64. Правовий статус Національного банку України
65. Правила ведення касових операцій
66. Правові засади та форми здійснення безготівкових розрахунків в Україні

11. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ:

Лекції з дисципліни, мультимедійні презентації, тестові завдання, методичні рекомендації, силабус, робоча навчальна програма (знаходиться на платформі Google classroom).

12. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА:

Основна нормативна база:

1. Конституція України, прийнята 28 червня 1996 року. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 40. Ст. 356.
3. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-15. Редакція від 06.10.2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
4. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755. Редакція від 21.11.2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
5. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 р. № 2456. Редакція від 10.11.2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>
6. Митний кодекс України від 13.03.2012 р. № 4495-VI. Редакція від 21.11.2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>
7. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність: Закон України від 21.12.2017 р. № 2258-VIII. Редакція від 01.08.2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text>
8. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000 р. № 2121. Редакція від 24.11.2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text>
9. Про відповідальність за несвоєчасне виконання грошових зобов'язань: Закон України від 22.11.1996 р. № 543. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/543/96-%D0%B2%D1%80#Text>
10. Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні: Закон України від 26.01.1993 р. № 2939-XII. Редакція від 24.11.2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-12#Text>
11. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 23.09.1999 р. № 1105-XIV. Редакція від 01.12.2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1105-14#Text>
12. Про систему гарантування вкладів фізичних осіб: Закон України від 23.02.2012 р. № 4452-VI. Редакція від 05.08.2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4452-17#Text>
13. Про Національний банк України: Закон України від 20.05.1999 р. № 679. Редакція від 10.11.2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14#Text>
14. Про валюту і валютні операції: Закон України від 21.06.2018 р. № 2473- VIII. Редакція від 21.11.2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19#Text>

Допоміжна

1. Волощук М. Г. Фінансове право: навч. посіб. / М. Г. Волощук, Т. О. Карабін, М. В. Менджул. Вид. 3-тє, допов. та перероб. Ужгород: Видавництво Олександри Гаркуші, 2017. 244 с.
2. Фінансове право: навч. посіб. для підготовки до іспитів / упоряд. І. В. Тетарчук, Т. Є. Дяків. Київ: Центр учбової літератури, 2017. 159 с.
3. Фінансове право: конспект лекцій / укладач М. В. Плотнікова. Суми: Сумський державний університет, 2019. 253 с.

4. Шпак Н.О. Фінанси, гроші та кредит: навч. посібник / Н.О. Шпак, Н.Б. Ярошевич, О.Я. Побурко. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2018. 416 с.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний веб-сайт Міністерства фінансів України. URL: <https://mof.gov.ua/uk>
2. Офіційний веб-сайт Державної казначейської служби України. URL: <https://www.treasury.gov.ua/ua>
3. Офіційний веб-сайт Державної фіскальної служби України. URL: <http://sfs.gov.ua/>
4. Офіційний веб-портал Державної податкової служби України. URL: <https://tax.gov.ua/>